

*Матеріали Третньої Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції
“Обліково-аналітичне забезпечення інноваційної трансформації економіки України”. Одеса, ОНІУ, 2009.*

обліку касових операцій, оскільки від цього залежить правильність складання фінансової звітності, яка є основою для фінансового аналізу господарської діяльності, правильного та раціонального управління діяльністю підприємства, його кредитоспроможністю та платоспроможністю. Таким чином формується ланцюжок організації процесу системи управління підприємства, в основі якого лежать касові операції.

Література:

1. Горелкін В.Г. Фінансовий облік: Підручник. – К.: Наука, 2006. – 563 с.
2. Грабова Н.М., Кривоносов Ю.Г. Облік основних господарських операцій, бухгалтерські проводки. Практичний посібник з коментаріями. – К.: А.С.К., 2007. – 416 с.
3. 30 положень бухгалтерського обліку. – К.: КНТ, 2006. – 172 с.
4. Кучеренко Т.В., Шайко О.С. Відображення операційної діяльності у Звіті про рух грошових коштів. Практичний посібник. – К.: Наука, 2007. – 546с.
5. Положення №637 “Порядок ведення касових операцій в національній валюті” від 15.12.2004р.
6. Продіус І.П., Філіпова С.В., Балан О.С. Економіка підприємства. Короткий курс : Навчальний . – посібник. – Харків :Одісей, 2004. – 192с.
7. Ткачук Л. М. Облік касових операцій, видача/ прийом готівки. Науковий посібник. – Харків:Одісей, 2006. – 436с.

Галушка І.Д., Балан О.С

Методичні засади контролю ефективності використання основних засобів на промисловому підприємстві

Невід'ємною умовою здійснення господарської діяльності є забезпечення підприємства, поряд з матеріальними і трудовими ресурсами, необхідними основними засобами – будинками, спорудженнями, транспортними й іншими засобами.

Основні засоби – один з найважливіших чинників будь-якого виробництва. Їх стан і ефективне використування прямо впливають на кінцеві результати господарської діяльності підприємств. Раціональне використування основних фондів сприяє поліпшенню всіх техніко-економічних показників, в тому числі збільшенню випуску продукції, зниженню її собівартості, трудомісткості виготовлення.

Для характеристики використання основних засобів застосовуються різні показники, які умовно можна поділити на дві групи: узагальнюючі й окремі показники. Узагальнюючі показники, до яких відносяться насамперед фондовіддачу і рентабельність, застосовуються для характеристики використання основних засобів.

Окремі показники – натуральні, що застосовуються для характеристики використання основних засобів найчастіше на підприємстві.

Загальним показником ефективності використання основних засобів є фондовіддача – виробництво продукції на одну гривню основних засобів (відношення обсягу продукції у грошовому виразі, виробленої підприємством, до середньорічної вартості основних засобів).

Підвищенню фондовіддачі сприяють:

- поліпшення проектування, скорочення часу розробки технічної документації, прискорення будівництва;
- поліпшення структури основних фондів, підвищення питомої ваги їх активної частини до оптимальної величини з установлінням раціонального співвідношення різних видів устаткування;
- екстенсивне використання основних фондів, збільшення коефіцієнтів змінності, ліквідація простоїв устаткування;
- інтенсифікація виробничих процесів шляхом упровадження передової технології;

Не менш важливим фактором поліпшення використання основних засобів є підвищення продуктивності.

Фондоемність – показник, обернений до фондовіддачі: він показує скільки в середньому (за вартістю) використовуються на підприємстві основні виробничі засоби для випуску продукції вартістю в 1 гривню. У звичайних умовах господарювання фондовіддача повинна мати тенденцію до збільшення, а фондоемність – до зменшення.

Показник фондоемності характеризує необхідну величину основних фондів для виробництва продукції заданої величини.

Ще одним з найважливіших показників, що характеризує ефективність промислового підприємства є рентабельність.

У промисловості рівень рентабельності зазвичай визначається відношенням прибутку до середньорічної вартості основних фондів. Розрахований таким чином показник рентабельності зацікавлює підприємство в найкращому використанні виділених у її розпорядження основних фондів.

Від оснащеності підприємства основними засобами й ефективного їх використання, передусім від ефективного використання основних виробничих засобів, вирішальною мірою залежить обсяг виробництва товарів і послуг та пов'язані з ним кінцеві результати діяльності підприємства.

При розрахунку фондовіддачі варто мати на увазі, що у вартості основних фондів враховуються власні й орендовані засоби; не враховуються основні фонди, що знаходяться на консервації, а також здані в оренду іншим підприємствам.

При оцінці динаміки фондовіддачі вихідні дані приводять у порівнянний вид. Обсяг продукції варто скорегувати на зміну оптових цін і структурних зрушень, а вартість основних засобів – на коефіцієнт переоцінці.

Використання основних засобів визнається ефективним, якщо відносний приріст обсягу продукції або прибутку перевищує відносний приріст вартості основних засобів за аналізований період. По розрахункам видно, що фондовіддача збільшується і це означає, що фондовіддача призводить до відносної економії виробничих основних засобів і збільшення обсягу продукції, що випускається.

Вчений О.П. Вашків в своїх роботах розглядав показник фондовіддачі. На його думку, саме цей показник кількісно вимірює зв'язок між результатами виробництва і розмірами використаних засобів праці. Фактично видно, що автор притримується загального підходу до визначення ефективності як економічної категорії, тобто співвідношення результату до витрат.

За сучасної економічної політики держави підвищення економічної ефективності використання основних засобів можливе лише за умови інтенсифікації відтворювальних процесів на підприємстві. Саме тому потрібно розглянути загальні підходи щодо системи оцінки показників ефективності використання основних засобів відомого науковця С.Ф. Покропивного. Система показників ефективності розподілена на два блоки:

1. Показники ефективності відтворення окремих видів і всієї сукупності засобів праці. До цієї групи показників відносяться:
 - виробнича структура основних засобів;
 - технологічна та вікова структура устаткування;
 - структура виробничих площ;
 - коефіцієнт оновлення основних засобів;
 - коефіцієнт вибуття основних засобів;
 - коефіцієнт спрацювання окремих видів та всієї сукупності основних засобів.
2. Показники рівня використання основних засобів в цілому та в окремих її видів.

Такий поділ у першу чергу обумовлений тим, що саме відтворювальні процеси найбільш суттєво впливають на ступінь використання основних засобів підприємства. При розгляді показників ефективності відтворення основних засобів потрібно врахувати комплексний механізм їх відтворення, який включає сукупність форм і методів відтворення. Даний підхід не є досконалим. Уточнююча поняття фондовіддачі, автор дає роз'яснення обчислення даного показники як за показниками обсягу продукції, так і за показниками обсягу прибутку, що є показником рентабельності основних засобів.

Отже, на основі проведених досліджень можна зробити висновок, що потрібно базуватися на загальному критерії ефективності використання основних засобів, як отримання максимального результату при оптимальних затратах. Реалізація розроблених принципів ефективності використання основних засобів сприяє уточненню і науковому обґрунтуванню системи показників ефективності, що забезпечить ефективність прийняття управлінських рішень щодо управління основними засобами на підприємстві.

Література:

1. Мазуркевич І.О. Оцінка ефективності використання основних засобів на підприємстві// Формування ринкових відносин в Україні. – №2 (57). – 2006.
2. Муріна Т.С. «Шляхи підвищення ефективності використання основних засобів у промисловості» // Економіка підприємства. – № 6. – 2006.